

K vývodům zmateční stížnosti, pokud se jimi uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. a to vnitřní rozpor rozsudku co do rozhodujících skutečností, netřeba přihlížeti, ježto není přípustno, by veřejný obžalobce svému a to, jak již bylo dovedeno, neoprávněnému požadavku podřadění skutku pod další způsob skutkové podstaty přečinu podle § 17 zák. na ochr. rep. zjednával nepřímou průchod uplatňováním formálních vad rozsudku (rozh. čís. 2154, 2705, 2771, 3199 sb. n. s.).

Čís. 5167.

§ 14 čís. 5 zák. na ochr. rep.

Možnost, že výrokem byla snížena vážnost republiky, může být dána již povahou činu; není nutně vyloučena ani tím, že se projev, hanobící surově československý národ, stal před českými venkovskými občany, a že obžalovaný, který je sám české národnosti, byl občanům znám jako notorický pijan a osoba mnohokrát trestaná; subjektivní stránka.

Rozlišení mezi snížením vážnosti republiky a ohrožením obecného míru v republice.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1934, Zm II 480/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 24. listopadu 1933, jímž byl obžalovaný zproštěn z obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného uznal vinným, že dne 21. května 1933 ve V. J. veřejně způsobem surovým hanobil národ tak, že to mohlo snížit vážnost republiky.

Důvody:

Rozsudkem soudu první stolice je zjištěno, že obžalovaný veřejně na návsi u přítomnosti tří osob, ale tak, že to mohly zaslechnouti i jiné osoby, zejména asi 5 nebo 6 školáků, kteří byli na blízku, pronesl výrok: »Co? Česká řeč, to je řeč hovad. O té české řeči dříve nikdo nevěděl«; bylo správně usouzeno, že byl veřejně slovy těmi způsobem surovým hanoben čsl. národ. Nalézací soud však vzhledem k okolnostem případu postrádá způsobilost tohoto výroku snížit vážnost republiky nebo ohrozit obecný mír, ježto obžalovaný sám prý je národnosti české, slova pronesl v ryze české obci před osobami české národnosti, mimo nelibost a odpor posluchačů nedošlo pro ně mezi svědky a obžalovaným k dalšímu konfliktu, tedy nedošlo k ohrožení míru ani v úzkém kroužku přítomných osob, tím méně obecného míru v republice a nebyla u posluchačů dána ani možnost, že projev podnapilého obžalovaného sníží v jejich myslích vážnost Československé republiky.

Lze připustiti, že za vylíčených okolností nemohl výrok obžalovaného ohrozit obecný mír v republice; čin tak, jak se podle rozsudko-

vých zjištění stal, nepoukazoval k nebezpečí, že jím budou vyvolány nebo prohloubeny a zostřeny národnostní či jiné rozpory tou měrou, že by hrozily vybití se i vnějšími projevy, porušujícími klidně, smírně soužití kruhů občanstva, jímž se právě rozumí obecný mír v republice; bylo tu leda nebezpečí, že se pohoršení čeští občané v české obci na místě vypořádají s jednotlivým příslušníkem své národnosti, který český jazyk potupil, v tom však je jen ohrožení místního veřejného pořádku rázu individuálního a nikoli ohrožení obecného míru v republice (srov. rozh. č. 2017 Sb. r. n. s.). Pokud tudíž zmateční stížnost dovozuje, že byla dána možnost, že výrok ohrozí obecný mír, zakládajíc tento závěr na zjištění nalézacího soudu, že výrok vyvolal u ostatních osob nelibost a odpor a porušil tedy smírné smýšlení přítomných občanů, nebyla shledána důvodnou. Podotýká se ovšem, že stačí možnost ohrožení obecného míru a nevyžaduje se skutečné jeho ohrožení.

Zmateční stížnost vytýká však právem důvodem zmatečnosti podle § 281 č. 9 a) tr. ř. mylné právní posouzení věci nalézacím soudem, pokud jde o možnost snížení vážnosti republiky inkriminovaným výrokem. Nalézací soud vyloučil i tuto možnost s úzkého hlediska daných poměrů, přehlédnuv, jak stížnost jiným způsobem, ale ve věci správně vytýká, že možnost ta může být dána již povahou činu samého; objektivní způsobilost projevu snížit vážnost republiky bylo by lze vyloučiti jen, kdyby projev nemohl za žádných okolností vážnost tu snížit v očích osob, jímž se dostal nebo mohl dostat k vědomosti (sr. rozh. č. 2960 Sb. r. n. s.). V daném případě však možnost ta nebyla vyloučena ani tím, že se projev stal před českými venkovskými občany, zvláště když byly na blízku školní děti, které jej mohly postřehnouti a při nedostatku soudnosti v jeho smyslu pocítiti nevážnost k českému národu a ke státu tímto národem vytvořenému, v němž je potupený jazyk státním jazykem; ani však tím, že byl obžalovaný občanům znám jako notorický pijan a osoba mnohokrát trestaná, neboť vzbuzení nevážnosti k národu a k republice není vyloučeno ani při výrocích takových osob, zvláště když je zjištěno, že obžalovaný byl tehdy jen podnapilý. Objektivní náležitosti přečinu rušení obecného míru podle § 14 čis. 5 zák. na ochr. rep. jsou tedy ve smyslu věcných vývodů zmateční stížnosti dány a netřeba se zabývatí jejími formálními výtkami podle čis. 5 § 281 tr. ř. v tom směru uplatněnými.

Pokud jde o hanobící úmysl obžalovaného a jeho vědomí, že výrok je způsobilý snížit vážnost republiky, dovozuje zmateční stížnost — vedle výtky, že se nalézací soud tím nezabýval — pod mylným poznačením své námitky podle čis. 5 § 281 tr. ř. věcně, že obžalovaný pronesl výrok v souvislosti s vedeným rozhovorem tak, že zapadal logicky do smyslu vedeného rozhovoru, jednal tedy s náležitou rozvahou a rozmyslem. Těmto vývodům nutno na základě zjištění nalézacího soudu plně přisvědčiti a uznati, že si obžalovaný i při své podnapilosti byl vědom hrubě hanobícího smyslu a významu svého výroku, jeho způsobilosti snížit vážnost českého národa a tím i republiky. Když pak přes toto vědomí nanejdýš surový výrok přece pronesl, nelze souditi jinak,

nežli, že národ český hanobiti chtěl přes to, že je sám jeho příslušníkem. K vyhovění oprávněné zmáteční stížnosti byl tudíž uznán vinným přechinem podle § 14 čis. 5 zák. na ochr. rep.

Čís. 5168.

Zřízenec (obchodvedoucí) společenstva s r. o. (tržnice), jehož jednání potřebuje ke své platnosti předchozího nebo dodatečného schválení představenstva, není orgánem podniku ve smyslu prvního, ani osobou samostatně věci společenstva (dlužníka) vedoucí ve smyslu druhého odstavce § 486 c) tr. zák., leč by s k u t e č n ě vedl věci společenstva nezávisle na onom schválení.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1934, Zm I 637/34.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 19. prosince 1933, jímž byl uznán vinným přechinem úpadku z nedbalosti podle §§ 486 čis. 2 a 486 c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a věc vrátil prvnímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu ze zmátečních důvodů čis. 4 a 9 a) § 281 tr. ř., a to právem:

Stěžovatel byl zřízencem Tržnice nábytku společenstva truhlářů v P., zapsaného společenstva s ručením obmezeným; byl, jak první soud zjišťuje, obchodvedoucím, jehož jednání schvalovalo představenstvo buď předem nebo dodatečně.

Podle § 486 c) tr. zák. má býti, je-li v případech § 486 tr. zák. dlužníkem společenstvo, užito ustanovení tohoto na orgány podniku, které se činu dopustily.

Spáchá-li v uvedených případech čin někdo, kdo samostatně vede věci dlužníkovy, má býti užito těchto ustanovení též na něho. Věci dlužníkovy vede samostatně, kdo tak činí beze zvláštního rozkazu a nezávisle na zvláštním pokynu a schválení dlužníka (rozh. 1885 sb. n. s.). Orgány podniku podle prvního odstavce § 486 c) tr. zák. jsou ti činitelé, kteří jednají podle stanov za osobu nefysickou. Orgánem společnosti (§ 486 c) první odstavec tr. zák.) je jednotlivá osoba, která jedná jako orgán společnosti, se dopustila trestního zavinění podle § 486 tr. zák., při čemž nerozhoduje, zda byla oprávněna k dotýčnému jednání, čili nic, tedy i tehdy, když překročila meze své působnosti vytčené stanovami; rozhoduje vždy skutečný stav; kdyby však byla pochybnou odpovědnost podle 1. odst. § 486 c) tr. zák., jest ji ještě zkoumati s hlediska druhého odstavce tohoto § (rozh. 3005 sb. n. s.).